

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 32/2022
01.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Стечајна маса Друштва за ограниченом одговорношћу за грађевинарство, трговину и услуге Архитектон Нови Сад, чији је пуномоћник Андраш Молнар, адвокат у ..., против туженог АА из ..., ..., чији је пуномоћник Владимир Шумкарац, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 277/21 од 28.04.2021. године, у седници већа одржаној 1. септембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 277/21 од 28.04.2021. године којом је потврђена пресуда Привредног суда у Новом Саду П 745/2019 од 12.11.2020. године којом је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 154.000,00 евра са каматом за период од 02.04.2009. године до 24.12.2012. године по стопи коју прописује Европска централна банка, а од 25.12.2012. године до исплате у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате и на име накнаде трошкова поступка износ од 186.000,00 динара са каматом по Закону о затезној камати почев од извршности пресуде до исплате, се **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Привредни суд у Новом Саду је донео пресуду П 745/2019 дана 12.11.2020. године којом је констатовао да усваја тужбени захтев, обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 154.000 евра са припадајућом каматом за период од 02.04.2009. године до 24.12.2012. године по еконтној стопи Европске централне банке, а од 25.12.2012. године до исплате у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате и да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 186.000,00 динара са каматом по Закону за затезној камати почев од извршности пресуде до исплате.

Привредни апелациони суд је донео пресуду 1Пж 277/21 дана 28.04.2021. године којом је одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Привредног суда у Новом Саду П 745/2019 од 12.11.2020. године.

Тужени је поднео благовремену и дозвољену ревизију којом пресуду Привредног апелационог суда 1Пж 277/21 од 28.04.2021. године побија због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је узео у обзир поднесак ревидента од 13. јула 2022. године утолико што узима на знање да је ревидент опозвао пуномоћје досадашњем пуномоћнику и именовано пуномоћника Владимира Шумкарца адвоката у ..., док тај поднесак није разматрао у делу којим ревидент указује на садржину исказа законског заступника правног претходника тужиоца у другој парници, ради доказивања да тужилац нема основ за потраживање према туженом, јер је поднет по претеку рока за изјављивање ревизије.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011... 18/2020) и закључио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, те без битних повреда одредаба парничног поступка на коју ревизијом указује тужилац.

Другостепени суд је прихватио за правилно утврђено чињенично стање од стране првостепеног суда, тако да није било потребе за отварањем расправе пред другостепеним судом по одредби члана 373. став 3. и 4. Закона о парничном поступку, како то погрешно сматра ревидент. На то не утиче околност да је другостепени суд, одлучујући о жалби против пресуде донете у овој парници Привредног суда у Новом Саду 1Пж 277/2021 од 28.04.2021. године донео решење Пж 311/18 дана 13.02.2019. године којом је укинуо наведену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење. Другостепени суд је, одлучујући о жалби туженог против пресуде 1Пж 277/2021 од 28.04.2021. године оценио чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда за правилно и потпуно, о чему је дао јасне и довољне разлоге, оцењујући битне жалбене наводе и оне које је узео у обзир по службеној дужности сагласно одредби члана 396. став 2. Закона о парничном поступку. Према томе нема битне повреде одредаба парничног поступка у смислу члана 374. став 1. Закона о парничном поступку од стране другостепеног суда у доношењу побијане другостепене пресуде, на коју ревидент указује наводима ревизије да другостепени суд није дао оцену свих жалбених навода туженог о битним повреда поступка од стране првостепеног суда, што се тиче оцене изведених доказа, примене правила о терету доказивања, могућности накнадног изношења доказних предлога и контрадикторности у првостепеној пресуди. У суштини, ови наводи ревизије усмерени су на побијање утврђеног чињеничног стања и закључка другостепеног суда о активној легитимацији тужиоца, односно о праву тужиоца на предметно новчано потраживање према туженом. С тим у вези, ревизијски суд указује да ни у ревизији тужени не износи наводе о другачијем чињеничном стању од утврђеног, а од значаја за одлуку о тужбеном захтеву.

Навод да не постоји сагласност одбора поверилаца на одлуку стечајног управника да изда пуномоћје за заступање пуномоћнику тужиоца у овој парници није од значаја јер се тиме не указује на такву битну повреду одредаба парничног поступка која би била од значаја за правилност одлуке о тужбеном захтеву у смислу члана 374. ЗПП, нити је то повреда учињена од стране другостепеног суда. Ревидент указује на битну повреду одредаба парничног поступка која би се састојала у недозвољеном располагању тужиоца у смислу члана 3. став 3. ЗПП. Међутим, према стању у списима предмета првостепена пресуда није заснована на одрицању, признању захтева противне странке или поравнању у смислу одредаба из члана 3. став 2. Закона о парничном поступку, те не може бити недозвољеног располагања тужиоца.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, дана 23.09.2008. године, закључен је уговор о продаји непокретности између тужиоца, привредног друштва Ентеријер Јанковић ДОО и КМ Монт ДОО, као купаца, са туженим као продавцем. У уговору је констатовано да у тренутку закључења уговора тужени није био у регистрима непокретности код РГЗ укњижен као власник предметне непокретности. У члану 3. уговора је опредељена цена непокретности и одређен рок за њену исплату до 01.04.2009. године. Анексом уговора од 05.12.2008. године уговорне стране су измениле члан 3. уговора о продаји непокретности одређујући купопродајну цену на износ од 20 евра по метру квадратном у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, тужени је у својству продавца потврдио да је за предметну непокретност на име капаре примио од купаца износ од 154.000 евра, те је уговорена обавеза купаца да остатак уговорене цене, у коју ће се урачунати дати износ на име капаре, исплате у року од 8 дана од уписа продавца као власника непокретности у Служби за катастар непокретности без терета. Тим чланом анекса је обавезан продавац да изврши укњижбу права својине и брисање свих терета на предметној парцели најкасније до 01.04.2009. године и предвиђено је да ће се уговор сматрати раскинутим уколико продавац не испуни ту обавезу, као и да ће имати обавезу враћања удвојене капаре у смислу члана 80. Закона о облигационим односима. Другим анексом, од 19.01.2009. године, уговорне стране су сагласно констатовале да Ентеријер Јанковић ДОО и КМ Монт ДОО раскидају поменути уговор, а да као купац у целости остаје овде тужилац. Одређено је да привредном друштву Ентеријер Јанковић ДОО и КМ Монт ДОО раскидом уговора престају сва права и обавезе, а овде тужилац преузима све обавезе из основног уговора и првог анекса, купује предметну непокретност у целости и обавезује се да туженом као продавцу исплати преостали део уговорене купопродајне цене у складу са одредбама првог анекса. Продавац изјављује да према Ентеријер Јанковић ДОО и КМ Монт ДОО након раскида уговора нема никаквих потраживања, а та привредна друштва изјављују да немају никаква потраживања према продавцу, те заједнички контатују да ће тужилац преузети сва права и обавезе које су констатоване у основном анексу и првом уговору. Решењем Службе за катастар непокретности од 24.03.2011. године је у ЛН ... КО ... дозвољен упис права својине на непокретности која је предмет уговора о продаји у корист туженог, али је одбијен захтев за брисање забележбе извршења по решењу о извршењу И 3888/07 од 21.12.2007. године. Тужилац је са привредним друштвом Ентеријер Јанковић ДОО и КМ Монт ДОО закључио 20.12.2008. године споразум којим су регулисали међусобне односе у вези са куповином земљишта према уговору од 23.09.2008. године, којим је утврђено да ће се уговор изменити тако што ће као купац бити означен једино овде тужилац, а наведена привредна друштва изузета из поменутог уговора под условима који су одређени у

споразуму. У члану 2. тог споразума обавезан је ББ да дозволи и призна да се износ од 162.700 евра, колико Ентеријер Јанковић исплатио на име купопродајне цене, урачуна као плаћање купопродајне цене у новом уговору поводом других непокретности, као и да се на исти начин поступи са КМ Монт ДОО, односно примени исти принцип урачунавања плаћеног дела купопродајне цене.

Предмет тужбеног захтева у овој парници је повраћај износа од 154.000 евра, са законском затезном каматом, након раскида уговора о продаји непокретности.

Нижестепени судови утврдили су да је тужилац делимично извршио уговорну обавезу исплатом продајне цене, у износу од 154.000 евра и да има право да му се врати оно што је дао, будући да тужени није извршио своју уговорну обавезу, јер није до 01.04.2009. године укњижио право својине и није брисао терет на предметној парцели, због чега је уговор раскинут по самом закону. Другостепени суд је прихватио за правилан закључак првостепеног суда да тужилац и привредна друштва која су закључила уговор са туженим у својству купаца, нису нужни супарничари у овој парници и да је уговорна страна са туженим само тужилац, коме су преостала два привредна друштва по раскиду уговора са туженим као продавцем уступили сва права и обевезе из уговора. Тужилац је са наведена два привредна друштва, од закључења уговора о купопродаји, био у позицији солидарног дужника за исплату купопродајне цене, па је тужени као продавац могао захтевати исплату од било кога од означених на страни купаца. Према томе, и с обзиром на садржину анекса број 2. уговора од 05.12.2008. године, нижестепени судови су закључили да је тужилац овлашћен да од туженог, након раскида уговора, тражи враћање износа од 154.000 евра, као страна која делимично извршила своју обавезу и исплатила купопродајну цену у том износу, по одредби члана 125. став 1. Закона о облигационим односима.

Ревидент оспорава правилност оваквог закључка нижестепених судова. Оспорава да тужилац полаже право на наплату предметног потраживања од туженог зато што исто није констатовано као потраживање тужиоца ни планом реорганизације, ни завршним извештајем стечајног управника у поступку стечаја над Друштвом са ограниченом одговорношћу за грађевинарство, трговину и услуге Архитектон који се код привредног суда водио под Ст 773/11. Врховни касациони суд налази за неосноване овакве наводе ревизије, јер је закључак о активној легитимацији тужиоца правилно изведен на основу садржине уговора о купопродаји непокретности и анекса број 2. тог уговора.

Даљи разлози ревидента којим побија правилност закључка нижестепених судова о активној легитимацији тужиоца свде се на побијање правне ваљаности анекса број 2. кога су закључили тужилац, наведена два привредна друштва која су поред тужиоца у основном уговору купци непокретности, са једне стране и тужени. Ревидент сматра да правни претходник тужиоца није испунио услове за закључење тог анекса који су садржани у споразуму од 20.12.2008. године закљученом између самих купаца. Ревизијски суд сматра да споразум између субјеката који су у основном уговору о купопродаји непокретности наступали као једна уговорна страна, не може бити основ за побијање правне ваљаности анекса број 2. кога су исти закључили са туженим, којим су изменили основни уговор о купопродаји непокретности. Међусобни споразум лица која су наступала као једна уговорна страна не тиче се овде туженог. Због тога, тужени није овлашћен да истиче да тужилац није испунио према другим

сауговорачима услове за закључење анекса број 2. са овде туженим. Шта више, ревизијски суд оцењује да закључење анекса број 2. и није од значаја за активну легитимацију овде тужиоца да од туженог захтева враћање целокупног износа уплаћеног туженом на име дела купопродајне цене по основном уговору о продаји непокретности. Ово због следећег.

Правилан је закључак нижестепених судова да су субјекти који су закључили основни уговор о купопродаји непокретности у својству купца, солидарни дужници према туженом за исплату уговорене купопродајне цене. О томе су нижестепени судови дали разлоге које ни ревидент не побија наводима ревизије. Сагласно томе, по раскиду уговора, све и да није било анекса број 2., лица која су уговор закључила на страни купца, солидарни су повериоци који имају право захтевати од туженог, као дужника, испуњење целе обавезе на име враћања износа примљеног на име дела купопродајне цене. Према одредби члана 426. Закона о облигационим односима сваки солидарни поверилац има право захтевати од дужника испуњење целе обавезе, а дужник може испунити обавезу повериоцу кога сам изабере, све док неки поверилац не тражи испуњење. Одредбом члана 434. Закона о облигационим односима уређен је однос између солидарних поверилаца тако да сваки солидарни поверилац има право захтевати од оног повериоца који је примио испуњење, да му преда део који му припада. Дакле, према овим одредбама, све и да није било анекса број 2., према основном уговору о продаји непокретности сваки од лица који су уговор закључили са стране купца, па и овде тужилац као следбеник једног од тих лица, има право захтевати од туженог као дужника испуњење целе обавезе на враћање оног износа који је тужени примио као продавац на име купопродајне цене, по раскиду уговора о продаји. Однос између лица која су уговор закључили на страни купца, не тиче се овде туженог продавца. Дакле, тужилац јесте овлашћен, и то не само по садржини анекса број 2. чију ваљаност тужени оспорава, већ са позиције солидарног повериоца, да од туженог захтева повраћај целокупног износа који је туженом уплаћен на име дела купопродајне цене, а након раскида уговора. Тужени је у обавези да тужиоцу врати целокупно примљени износ по одредби члана 132. став 2. и 5. Закона о облигационим односима, са затезном каматом од дана пријема. Ревизијски суд сматра да је правилно одлучено и о обавези туженог да плати затезну камату за период до 24.12.2012. године по стопи коју прописује Европска централна банка, уз изостављање одреднице „есконтна“, а од 25.12.2012. године по стопи прописаној Законом о затезној камати.

Нису од значаја ревизијски наводи којима тужени оспорава правилност утврђеног чињеничног стања о висини те обавезе, истицањем да је оспорио висину тужбеног захтева, а да није изведено доказивање вештачењем економско-финансијске струке. Ово зато, што се ревизијом против другостепене пресуде у овој парници не може оспоравати правилност утврђеног чињеничног стања. Стога тужени не може оспоравати правилност утврђења о износу кога је тужени примио на име дела купопродајне цене.

То су разлози због којих је ревизија туженог одбијена као неоснована, док остали ревизијски наводи нису од значаја, те их ревизијски суд неће посебно образлагати.

Одлука је донета по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић